

ՅՈՒՑԱԿ ԵՒ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ Գ. ԿԻՒԼՊԵՆԿԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ ՀՆԱՏԻՊ ԳԻՐՔԵՐՈՒ

(1512 — 1800)

288

Ս. ԵՂԻՇԷ ՎԱՐԴԱՊԵՏ. ԳԻՐՔ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ: Կ. Պոլիս, տպ. հան-
դաւանալուստուրի, տպագրիչ՝ Յովհաննէս Դպիր, 1764, 8 + 220 = 228 էջ.

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Ա

ԳԻՐՔ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ԶՕՐԱՎԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ:

Արարեալ Սրբոյ Եղիշէի Վարդապետին:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Բ

ԳԻՐՔ ՈՐ ԿՈՉԻ ԵՂԻՇԷ ՊԱՏՄԱԳԻՐՔ:

Եարազրեալ Գիտնական եւ Խառակած սուրբ Վարդապետին Եղիշէի Աշակերտի ար-
բոյ Թաղմանչեան մերոյ Խաչնակայ եւ Մեսրոպայ:

Երբեք լիակատար պարտիկ չաւատակութիւնք արբոյ Վարդապետեան զօրավարացն
Հայոց եւ Ղևոնդեանց արբոյ Քաճանայից:

Տպագրեցեալ է Հայրապետութեան Քրիստոսակերտ արբոյ Աթոռոյ Էջմիածնի՝
Տեառն Սիմէոնի Սրբազան Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց: Եւ ի Պատրիարքութեան արբոյ
Երուսաղէմի՝ Տեառն Կաթողիկոսի Երջանկազարդ Վարդապետի: Եւ Կոստանդնուպոլսոյ՝
Տեառն Գրիգորի Հեղահոյի Վարդապետի:

Ի Կոստանդնուպոլիս Քաղաքի:

Արդեամբք եւ Զարեալք՝ սուրբ Էջմիածնի Միարան Արքանձ Վարդապետին: Ի Թր-
ակախիս Հայոց՝ ռմծղ: Յապրիի Ծ: Ի Տպարանի ձանդաղեալ Խառնաւատուրի:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Յիշատկարան Տպեցման Սուրբ Գրիգոր:

Փառք...

...եւ կարողութեան մերս զհարժանութեան՝ Համանիլ ի կոտորումն տրպեցման
դժբախտ. ի ռմծղ Թուին է յուլիսի ամսոյ Ծ: Ի Հայրապետութեան լուսանկար արբոյ եւ մե-
ծի Աթոռոյ Էջմիածնի՝ Տեառն Սիմէոնի արքան Կաթողիկոսին ամենայն Հայոց: Եւ ի
Պատրիարքութեան արբոյ Երուսաղէմի Տեառնական տեղեացի Քրիստոսի՝ Տեառն Կաթողի-
կոսի Երջանկազարդ Վարդապետի: Իսկ եւ Խառնաւատութեան Կոստանդնուպոլսոյ Տեառն Գր-
իգորի Խոհմանկարդ Վարդապետի:

Արդեամբք եւ Զարեալք արբոյ Աթոռոյ Էջմիածնի՝ բաղմախոս միաբան Արքանձ
Վարդապետին, Որ ըստ զբանէր բարոյց իւրոց՝ զայս Եւստակիոս Գրիգոր եւ յոժարեցաւ ի տը-
պել՝ վրան երկուց պատճառաց...

...Աղք՝ ինչեմէք է Քրիստոս ի մաքուր մաղթանս մեր զվերայիշեալ Արքանձ
Վարդապետին Աստապատեցի, Հանգեմ Շողեալք եւ մարմնաւոր ծնողիւք եւ եղբարք իւրովք:
Ընդ քրոսմ յիշման արժանի Կամարեմէք եւ զբարբաղ յառնինի տառերիկ՝ զԱնցիկ

ԻՄ

ուսումնասիր Տիրացու Ստեփաննոս Գեորգիան. եւ զտիրացու Գեորգոսն Հոստանդնուպօլսոսի, որ զթուռն զազափարն զբոյս՝ անձանձիւր ընթերցող օգնելով սրբագրողին ի յունկնդրութիւն նաղին. նաեւ զտիրացու մէլիսեղն զգծող յիշատակարանիս, որ ոչ սակաւ աշխատանս կրեաց յերթեւեկս ի ապագրումն զբժոյս: զորս աչր զարդարեաց մեծագոյն շնորհիւ իւրով եւ պահպանէ ի ծոց սրբոյ եկեղեցւոյ: Ամէն:

Հուսկ յետոյ՝ յիշեալիք եւ զապագաղ սորին՝ զհանգուցեալ տառուածատուրք որդի պօհանէս գոյիւն պարտուոր: Հանգերմ յողնաշխատ որդւոյն իւրով տիրացու կարապետի պիտի կապուեալս շարողիւ, քանադեհելովն ի ծոցայութիւն խնդրողաց փոխանակ ինքեան՝ տեսան շնորհիւս:

Այլեւ զբրտնալան մշակն զործարանի նորին՝ զաչր Գոլասի որդի զտիրացու կիրական մանաղկերտցի: Որպէսզի եւ ինքն տէրն մեր Քրիստոս՝ առհասարակ յիշեացէ ի բարին ի միւսեանցամ դալտանան, բայ մեծի իւրում զթութեան: Որում ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյն փառք յաւիտեանս Ամէն:

Կիւպչնկեան Մատենադարան

ՅՏԾ. ԹԶԱ ԵԳ

289

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ. Վենետիկ, տպ. Անտոն Գոթթուֆ, 1706. 896 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ Տեսն մերոյ Թիսուսի Քրիստոսի:

Տպագրելւ յամի Տեսն 1766. Մայիսի. 20:

Ի Հայրապետութեան Տեսն Սիմոնի Հայոց Կաթողիկոսի:

Ի Վենետիկ: Ի Տպարանի Անտոնի Գոթթուֆ:

Հրամանաւ Մեծաւորաց:

ԵՐԵՄԻԱՅԱՐԱՆ

Չուսի (?)

ԵՄԼՈԹ.

Մատենադարանիս մէջ գտնուող գալց օրինակները կը պարունակեն միայն չորս Աւեսարանները եւ կը իսամին մինչեւ էջ 416. Խոր կը գտնուի Գրիստոսի Համբարձման նկարը:

Կիւպչնկեան Մատենադարան

225.4

1706

290

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՎՐԳ. ՀԱՆՆԱ. ԳԻՐԳ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ... ԵՐՈՒՍԱԿԷՄԻ. Կ. Պոլս, տպ. Աստուածատուրի, տպագրիչ՝ Յովհաննէս, 1767 (աւագիր. 1768). 6 չւ. + 3-392 (390) = 395 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Ա

ԳԻՐԳ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ Սրբոյ եւ Վեծի Քաղաքի առաջնոց Երուսաղէմիոյ, Էւ սրբոց Տնորիսիկանոց Տեղեաց Տեսն մերոյ Թիսուսի Քրիստոսի:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԲ

Հաւաքեալ վառ իրախնամութեան Տէրունակոն Ռիտաւոր Մանեանայ: Որք Հոստով եւ Սիրով դիմեն առ սուրբ Քաղաքս Երուսաղէմ ծովով եւ ցածաբով յաղաղս Հոգեւոր վաճառականութեան անդին Մարգարտին, այս է շնորհացի գանձելոց ի սմա. եւ ընդունելոյ գրաւութիւն մեղաց ի ձեռն Կոտովանութեան եւ Ողորմութեան:

Նորապէս շարադրեցաւ ի փառս Աստուծոյ եւ ամենայն սրբոցն, զի ի Պատիւ ազգիս Հայոց, յուժնմէն Յովնանէն Հաննայ վերածայինալ գործեակալ ծառայէ՝ սրբոյն Յուդիթայ Սաղիմացոյ:

Ի Հայրապետութեան սրբոյն էջմիածնի Տեառն Կարապետի Սրբազան Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց:

Յեղիակոպոսադեանութեան Աստուածախոյս Երուսաղէմի Առն աստուծոյ Տեառն Գրիգորի Մեծի Բարուհայեանի եւ երկցս երանեալ պատրիարքի ջրիստատեխաւ սրբոյն Կաթողիկոսի սեռան վիճակի ամենայն Հայոց:

Եւ ի Պատրիարքութեան Կոստանդնուպոլսոյ Մեծի մայրաքաղաքին Յեառն Յովնան եւ Երջանկազոյն եւ Աստուածաբան Վարդապետի, եւ սրբոյն Երուսաղէմիս բազմաշխատայեցելոս:

Յամի տեառն 1727, եւ ի Թուոյս մերում 1176: Յունվարի ա ի սուրբ քաղաքս Երուսաղէմ:

ՅԵՆԱՏԱԿԱՐԱՆ Ա

...Արդ՝ եղև. երկրորդ տպագրութիւնս այս ի վեհափառ Հայրապետութեան սրբոյն էջմիածնի՝ լուսանկար իւրակերտ գահին գերյարգոյ՝ Տեառն Սիմէոնի սրբազնակաւար Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց. Յաջորդի երկցս երանելոյ Հօրն մերոյ՝ Գրիգորի Լուսաւորալին սրբոյն:

Եւ ի Պատրիարքութեան ցանկալի երկրին աւետեայ սրբոյն Երուսաղէմի՝ Տեառն Կարապետի յիշատականորդ Վարդապետի գերյարգելոյն:

Իսկ եւ ի Պատրիարքութեան մեծի պոսոյս Կոստանդնու՝ եւ կամեցողութեամբ Կոթին Էրամանի՝ Տեառն Գրիգորի Հեղահոգոյ՝ խոհեմազարդ Վարդապետի:

Յամի մարդեկութեան Փրկչին, 1767: Եւ ի Թուին Հայոց՝ ումզ: Յամսեանն Հոգեւորականի՝ յաւուր մեծատանկերորդի:

Ի տպարանի Հանգուցեալ Աստուածատուրի:

ՅԵՆԱՏԱԿԱՐԱՆ ԲՅիշատակարան Տպեցման Գրքոյս:

Ողորմութեամբ... տալտեցաւ տպումն պատմութեան սրբոյն քաղաքին Երուսաղէմի:

Ի Թուականին ումզէ. Ապրիլի, ի: Ի Հայրապետութեան սրբոյն էջմիածնի՝ Տեառն Սիմէոնի Սրբազան Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց:

Եւ ի գիտապետութեան սրբոյն Քաղաքին Երուսաղէմի Տեառն Պօղոսի Երջանիկ եւ Կոթապակ Պատրիարքի, Հարազատի Կոթնոյն սրբոյն Աթոռոյն սր ի մանկութեմ. յաջորդի Տեառն Կարապետի Հանգուցելոյ առ Քրիստոս: Որոյ երկնաւորաւէր վախճանի՝ եղև մերձ ի յաւարտման տպելոյ գրքոյս. զորոյ զհոգին ահի լուսաւորեցէ՝ դասելով ընդ սրբոց Հայրապետացն ի յարգալուծեան իւրում, ամէն:

Իսկ եւ ի Պատրիարքութեան մեծի մայրաքաղաքին Կոստանդնուպոլսոյ՝ Յեառն Գրիգորի Հեղահոգոյ՝ խոհեմազարդ Վարդապետի:

Ի Տպարանի Հանգուցեալ Աստուածատուրի:

Արդ՝ ի վայելելն զառ, եւ ի Հրճութիւն մեր Հոգեւորական պատմութեամբ սրբոց առնօրինականաց տեղեաց Քրիստոսի, մահամիջ եւ մահաւապոս անձինքդ, յիշեալիք ի տէր ի մաքրափայլ աղօթս մեր գլխորդեցեալ աստուածատուր Հայրն իմ. ընդ նմին եւ զիս զյաւանձնեալ յանեալ զպիտո՝ զպատգ սրբին, Կանի զմրդի իմ զտորացն Կարապետն, զշարժեալ եւ զցրուողն արեւընայն զրոց, գանձանձիր պատրաստական ծառայն մեր ամենեցուն:

Այլ եւ զաշխատաւոր մշակն զործաքանիս, պողոսի որդի զմէնցի զբլղատի. եւ դուք յիշեալ լիթիք ի տեառնէ մերմէ յիսուսէ քրիստոսէ, Ամէն:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

956.0956 Հա

291

ՊԱՂՏԱՍԽԱՐ ԴՊԻՐ. ՏԱՂԱՐԱՆ ՓՈՔՐԻԿ: Կ. Պոլիս, ապ. Յովհաննէսի եւ Պողոսի, 1786, 128 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՏԱՂԱՐԱՆ ՓՈՔՐԻԿ.

Պաղտասար զպրի տապանալ զանագան զունսով:

ԹԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Տպեցաւ Փաբրիկ Տաղարանս, ի Հայրապետութեան սրբոյ էջմիածնի՝ Տեառն Սբ-մէօնի Սրբազան Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց: Եւ ի Պատրիարքութեան սրբոյն Երուսաղէմի՝ եւ Կոստանդնուպօլսի՝ Տեառն Պողոսի եւ Տեառն Գրիգորի Սրբազան եւ Աստուածաբան Վարդապետացի:

Ի Տպարանի Թահանիսի եւ Յակոբայ: Ի Կոստանդնուպօլսի: Ի Թուին 1217ին: Ապ. բիւ 12:

ԾԱՆՈԹ.

Տպակից են Պաղտասար զպրի «Տաղարանիկ» եւ «Տաղարանիկ Որոյն եւ Կարտանաց եւ Այլ» եռտորմերը, մէկ կազմի տակ:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

284.4

1788

292

ՊԱՂՏԱՍԽԱՐ ԴՊԻՐ. ՏԱՂԱՐԱՆ ՓՈՔՐԻԿ: Կ. Պոլիս, ապ. Յովհաննէս եւ Յակոբ, 1788, 112 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

Զուէրէ Կր զկսի «Տաղ Աւետեաց»-ով: Խորագրերը առած ենք անթուական Հրատարակութենէն, ուր չգտա պիտակէ Պաղտասար Դպրի մասէն կտրած:

ԹԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Եւ Կարդ. Փաբրիկ իմն Տաղարանիկ՝ որ տեղի Տաղս կը. Տպեցաւ Կարապետութեան աստուծոյ՝ ի ապրիլանի յովհաննիսի եւ յակոբայ, ի Թվին (1217) ի փառս միոյն աստուծոց: Ծառայ ծառայիցը պատուիս՝ պաղտասար պաղտասար զպրի:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

284.4

1788

293

ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԴՊԻՐ. ՏԱՂԱՐԱՆԻԿ ՍԻՐՈՑ ԵՒ ԿԱՐՕՏԱՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ. 198 էջ.

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՏԱՂԱՐԱՆԻԿ ՍԻՐՈՑ ԵՒ ԿԱՐՕՏԱՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ.

ի պաշտասար դպրէ ի վերայ զանպան զունոց:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Ձուներ:

ԻՄԼՆՕԹ.

Տպակից է Պաղտասար Դպրի Յայտրդ Իրկու տաղարաններում: Տպարան և Բաղաժի անուն չեն յիշուած, ոչ ալ տպագրութեան թուական: Մական Յայտրդ Իրկու գիրքերում ետառնացած ճամնութիւններէն, ինչպէս նաեւ մայն կադմի տակ ըլլալէն կտրելի է եմ-թաղիւ որ Յովհաննէս և Յակոբի տպարանց տպուած ըլլայ. Թերես 4այն՝ 1768 թուականին:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

264.4

1768

294

ԲԱՌԳԻՐԹ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ: Հատոր Բ. Վենետիկ, տպ. Անտոն Գոմբուլ, 1769, 18+263+371+416+700=1768 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Ա

ԲԱՌԳԻՐԹ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Բ

ԲԱՌԳԻՐԹ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

Հատոր Երկրորդ

Երբեք նախ պարունակին մնացորդէ դարձաւ բունից՝ երկրորդ՝ բառարան յատուկ անուանց. երրորդ՝ բառիցք ի դարձաւ լեզուէ յաշխարհարան. և չորրորդ՝ յաշխարհաբառ լեզուէ ի դարձաւ. որունալք ի միմեանց հաստատովք այրութենից:

Արարեալ բազմաբան, և աշխուրջ ճշմանք՝ յաշխարհաց ամենապատին տեսան Միխիթարայ մեծի արքային, և բարունապետին սերաստացւոյ:

Եւ յոգնալան երկարիրութեամբ տպագրեալ՝ հրամանաւ դեղատպարան տեսան Ստեփաննայ արքայի՝ նորուն յաջորդի՝ վարդապետին կոտանդեղուպոլսեցւոյ:

Ի փառս ամենափրկչին՝ Տեսան բարեպետաց, ի պատին ամեօրհնեալ սուրբ Աստուածանին, և ի յօգուտ մանկանց եկեղեցւոյ:

Ի հարապետութեան տեսան Սիմոն հայոց կաթողիկոսի՝ Յամի փրկութեան մե-րոյ 1769. սեպտեմբերի. 8: Իսկ ի թուականութեան հայոց 3568:

Ի Վենետիկ, ի տպարանի անտոնի պոմբուլի, Հրամանաւ մեծաւորաց:

ԹԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Զուգի:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան
483 ՄԻԻ

295

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ: Կ. Պոլիս, տպ. Յովհաննէս եւ Յակոբ, 1780, 483 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ԱՆԵՏԱՐԱՆ ՏԵԱԹԵ ՄԵՐՈՅ ԹԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ:

Տպագրեցեալ է տպարանի Թահանխիս եւ Յակոբու:
(ի Թուին հայոց, 1218) Մայիսի. 3:

ԹԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Յիշատակարան Սրբոյ Աւետարանիս տպեցման:

Յանու... .

...անա եհաա յաւարտ տպագրումնս Աւետարանին...

Ի վեհափառ Հայրապետութեան սրբոյն էջմիածնի՝ տեսնե Սիմէօնի սրբազան Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց: Եւ ի Պատրիարքութեան սրբոյ թագաւորն Երուսաղէմի՝ տեսնե Պօղոսի սրբազան վարդապետի: (Ի Կոստանդնուպօլիս):

Հրամանաւ իւրին սրբազան Պատրիարքի՝ տեսնե Գրիգորի երանաշնորհ վարդապետի: Արդեամբք եւ զոյիւք ըստ բնականին Ակեցի եւ ըստ ծննդականին յակնադիւղիցն Ապոլլինիցի մատենի Աստուածատուրի՝ ըստ մականուանն արապօղլի Կոյնլոյ: Որ յաղարակի կենցաղոյս հարուստ մի վստասկեալ՝ փորձ ունելով զի ներքոյ արեգակնսն հղելոցն զսիրտն թնկնէն, ջան եղ յոտացումն զանձունն երկնայնոյ ծածկելոյն ի նմա: Եւ մինչ քաջ դիտացեալ՝ թէ նա ինքն ի ձեռն զերազօր սրբոյ Աւետարանին է հնար, (որ նա է զեղեցիկ Մարգարիտն մենագին. որոյ ստացողն է ըստ ճշմարտութեան ի պատուի,) սրտեւ յօժարեցաւ զայն՝ նաեւ բազմաց երջանիկ միջնորդ պատուականութեան ներկայացուցանել զվերինն խորհողաց: Որ զրիթէ չէ կար, եթէ ոչ ըստ բազմացն վերստին տպագրութեամբ բազմացուցանել զինչ լինիցի հնար: Որ եւ ըստ որում ինքն հասեալ ի հասակն ծերութեան, եւ դիտացեալ թէ բազումք ի հասակակցացն եւ ի տեսութեանց տկարաց՝ վասն վառանակոցն յընթերցման մերթ ստերիւրին, եւ մերթ տարտամեալ զրկին բնաւին: Ուստի ի լաճ հաստարակաց դիտելով՝ ետ նորապէս կերտել զտպագիրս այս յարմար տեսութեանց նաեւ այնպեւեաց. մրիապէս եղեալ ի տպագրարանիս այս, զի նաեւ զկնի այսորիկ՝ զինչ եւ կամիցի ոք տալ ի տպագրել՝ ըստ յարմարութեան ճորին ունիլ մօրթասցի:

Ուստի մինչ լսելով յայլոց կամ մեղէն ընթերցելով՝ սրմանեսցի յերկրի բարոյս սրբի մերթ քան ինչ մարմնաբուս եւ հոգեկեցոյց, ի ջերմեանս աղօթս ի Տէր մեր Քրիստոս հաւատացեալոց՝ աղբարեւ խնդրի յիշել, զի յայտնութեան իւրում՝ նաեւ մատենի Աստուածատուրին վերոյ գրելոյ. փոխանակ այսորիկ բարեգործութեան՝ լսել տացէ զրանն ցնծալիք. որ է Եկայեջ օրհնեալք հօր իմոյ, Թաւալի:

Այլ եւ յիշեալիք ի Տէր զննչեցեալսն իւրին: Այսինքն. զկողակիցն Եսրուհին. եւ ըզմեղան զՄիլեոնն եւ զմատենի թարգմատան. քեւ զեղարան զԱմանուսն եւ զԴաւիթն: Եւ յորան զՍուրբն զՍրբունին զմահատեի Ջարան եւ զՍիմէն: Եւ զորդիսն զՅովհաննէսն եւ ըզՊօղոսն: Եւ զգոսեդրան զԹորմախտան եւ զՍիմէն: Եւ զպապն զԴաւիթն եւ զԱստուածատուրն: Եւ զմեծ մայրն զԴիմիտրին եւ զՄանան: Նաեւ զանուցիւն իւր զԴոնատն: Որք ամենեքնն եւս հանգուցեալք ի Քրիստոս: Իսկ եւ զորդիսն կենդանին զԿատական ի բարին՝ այսինքն զՅովհաննէսն եւ զՄարգարէն՝ նաեւ զԺաղկափթիթ Թոռուսն՝ եւ զայլ ամենայն արեան պառնայ ճորին՝ յիշել յաղօթս մեր ի Քրիստոս՝ լղանդաղիլ աղիւղորձ աղաւթի: Զի եւ զուր հաղիպեալիք յառատողորմէն Աստուծոյ թողութեան մեղաց:

Իսկ յետ քան զամենեանն՝ թախանձագին բանիւք աղաչեմք զհաւատացեալոց թիւնն ամենաբարձր՝ յիշել ի բարին եւ զապագոջոց հոգեկեցոյց որոյն Աւետարանին: Այսինքն զվերապրեալ մահտեոյ Աստուածատուրի որդի Յունանէսն եւ զԱկնցի հանգուցեալ Սարգսի որդի Յակոբս, հանգերձ ծնողովքս մերովք: Ընդ որս եւ զգեոաբոյս որդեակն նորին Յունանիսի՝ զԳողոսն մանրիմ: Որ բոս կարի իւրում յոյժ աշխատեցաւ թէ յորինե՞ն ըստ կերտողի նորաշէն գրոցս, եւ թէ ի շարելն եւ ի ցրուելն զկապարեայս:

Այլ եւ յիշեմք զհաւատարիմ մշակոն գործարանին: այսինքն զմահտեոյ Դանիթն եւ զՏէր Պօղոսի որդի զաբրաքու Նիքրակոսն, եւ զԳասպարն: Զի յոժար կամօք աշխատին, մինչ կոչին ի կարիս տպագրարանին:

Իսկ աստանօր թէ նշմարիցի գիր իմն թերակատար, եւ զայն յարմարել բոս վառ յիշութեան՝ որդ հանգերձեալ կամք: Զի յոժար եղելոցն ի գործս տպագրութեան սուրբ գրեանց՝ եմք ահաւասիկ պատրաստական ծառայք անխաղախ: յուսալով մանաւանդ վարձուցն իսկ տրաջութեան: Որում զամենայն աւետարանեալս Քրիստոս Տէրն մեր՝ արժանին տրասցէ: Որ է օրհնեալ միւտ: Ամէն:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

225.4

1769

296

ՄԻՒԹԱՐ ՎՐԴ. ՍԵՐԱՍԱՏԱՑԻ. ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ: Վենետիկ, տպ. Անտոն Պօթթլի, 1770. 584 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱԲԱԹ ԼԵԶՈՒԻ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՍԵՌԻ:

Նարագրեցեալ աշխատութեամբ կամար տեսան Միլիթարայ վարդապետի սերաստացւոյ Աբրայ հայր կոչեցելոյ: Ի վարձումն նորամտից աշակերտաց դաստանն իւրոյ: Եւ ի յաշտու ալլոց ամենից՝ որք ունին զփափաք, ի զատիթս իմաստից՝ գրամբ: քերականութեան մասնելոյ:

Եւ տպագրութեամբ ի լոյս անեցեալ ջանիւ եւ աշխատութեամբ աշակերտաց նոյնոյ: Ի փոսս մանկացելոյն Յեսուսի, եւ ի պատիւ Մօր իւրոյ ամէնօրհնեցելոյ:

Յամբ տեսան 1770: ապրիլի 25: Ի հայրապետութեան տեսան Սիմոնի հայոց կաթողիկոսի: Ի Վէնետիկ, ի տպարանի անտոնի պօթթլի: Հրամանաւ մեծաւորաց:

ՅԵՆԱՏԱԿԱՐԱՆ

Ձուեր:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

465 ՄԼ

297

ԴՈՄԻՆԻԿԱՆ ՎՐԴ. ԲՈՀՈՒՐՍԵԱՆԾ. ԽՈԿՄՈՒՆԻՔ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆՔ: Վենետիկ, տպ. Անտոն Պօթթլի, 1771, 176 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ԽՈԿՄՈՒՆԻՔ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆՔ: Կոստ Իրաքանչիւր աւուրց ամսոյն:

Թարգմանեալ լիտաւական լեզուէ ի հայ բարբառ՝ յաշակերտաց միլիթարայ տրաջի բարոնապետին սերաստացւոյ: Ի փոսս մեծին տատոժոյ. ե ի զատիւ սուրբ աստուածանին:

Յամի տեան. 1771. Սեպտեմբեր. 25. Ի Հայրապետութեան տեան Սիմոնի Հայոց կաթողիկոսի:

Ի Վէնետիկ. Ի տպարանի Անտոնի պօղոսի: Հրամանաւ մեծաւորաց:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Ձուներ:

ԵԱՆՕԹ.

«Հայ Հնատիկ Գրքի Մատենագիտական Ցուցակ»ը, հետեւելով Հայր Արսէմ Ղազիկ-եանի, իբրեւ քարգամիչ կ'ընդունի Հայր Վրթամէս Ասկերեանը (էջ 151, քիւ 622-ի ձաւ. 60քուլքում):

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

248 Բ»

298

Մեծիմաստ Վր. Սեդակունի. Գիրք Քրիստոնէականի Վարդապետութեան: Վենետիկ, տպարան Պօսթուլի, 1771, 120+203=323 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

Գիրք Քրիստոնէականի Վարդապետութեան.

Շարադրեցեալ Ալիարհարաւ լեզուաւ, Ախտատարութեամբ տեան Միւրթարայ Վարդապետի Սերաստացւոյ. Արքայ Հայր Կոնստանտին: Ընդ որում եւ երգչ տաղից առաջըրին, որք ի վաղնիւց ժամանակաց շարադրեցեալք են ի նոյնոյ Վարդապետէ: Ի փառս մեծադոյնս աստուծոյ, եւ ի յօգուտ ժանկանց եկեղեցւոյ:

Եւ այս է երրորդ տպարարութիւն:

Յամի Տեան 1771. Յուլիսի. 20. Ի Հայրապետութեան Տեան Սիմոնի Հայոց Կաթողիկոսի:

Ի Վէնետիկ. Ի տպարանի Անտոնի Պօսթուլի: Հրամանաւ Մեծաւորաց:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Ձուներ:

ԵԱՆՕԹ.

Հատարիմ վերջաւորութեամբ, առաձիմ էլսիսմարով (1-203) եւ առաձիմ ամուսնաքերքով կը սկսի.

«ՏԱՂԱՐԱՆ, Որ հետեւի զինչ ջրիտանէականի վարդապետութեան, ի զուարճութիւն ժանկանց» ուսանողաց ըզջրիտանէական վարդապետութիւն»:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

238 Մի

299

ՍԱՂՄՈՍ: Վենետիկ, տպարան Պօսթուլի, 1771, 384 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՍԱՂՄՈՍ ԴԱԽԹԻ որ եւ կուի Մաղմուսարան:

Տպարդրեցեալ ի Վէնետիկ: Յամի Տեան. 1771:

Ի Տպարանի Անտոնի Պօսթուլի: Հրամանաւ Մեծաւորաց:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Զուեի:

ԾԱՆՕԹ.

Այս հատորին տպակից է, ճոյն կազմին տակ, Միտքար Վրդ. Սերաստացիի «Տօմար
Կարճատառ» (Տե՛ս յաջորդ՝ քիւ 300-ի ձկարագրութիւնը):

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

223-2

1771

300

Մեծութիւն Վրդ. Սերաստացիի. ՏՕՄԱՐ ԿԱՐՃԱՏԱՐՈՏ: Վենետիկ, տպ. Անտոն Պօթուլի, 1771,
40 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՏՕՄԱՐ ԿԱՐՃԱՏԱՐՈՏ Այսինքն. Համառօտութիւն Հնոյ տօմարին հոմայեցւոց, որով հասա-
րակաբար վարէ ազգս հայոց:

Շարակարգեցեալ գիրքին ոճիւ ի յօգուտ պարզամտաց: Ի միտքարայ վարդապետէ
սերաստացւոյ Արթուր հայր Կոչեցելոյ: Յամի Տեանն 1771:

Տպագրեցեալ ի Վենետիկ: Ի տպարանի Անդոնի Պօթուլի. Հրամանաւ ժեմաւորաց:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Զուեի:

ԾԱՆՕԹ.

Տպակից է, եւ ճոյն կազմին տակ, Վարդապետարանին (Տե՛ս Գալստիք. քիւ 299-ի
ձկարագրութիւնը):

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

223-2

1771

301

ՊԱՆՏԱՍԱՐ ԴՊԻՐ. ՊԱՐԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ: Հատոր ¹ Ա. Դ. Պիլիս, տպ.
«Նանդեցեալ Մահաթի Աստուածաստուրի սրբոյ Յօհաննիսի», 1771, 304 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՊԱՐԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Կարճատառ եւ Դիւրիմաց:

Շարագոս Եո՛ր եկեղոց ի Ռատմի Գրոյց Գիտութեան:

Օգնեալ Աստուած:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Զուեի:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

465 Պա

302

**ՊԱՆՏԱՆԱՐ ԴՊԻՐ. ՀԱՏՈՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ: Հատոր Բ: Կ. Պոլիս, տպ. «Հան-
դուցեայ Մանսեխ Աստուածատուրի որդւոյ Յօհաննիսի», 1771, 305-608 (303) էջ:**

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՀԱՏՈՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Կիրառութիւն Մասանց Բանին: Որ է Շարամանումն
րնդ իրեարս բառ զերթողացն:

ԹԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ Ա

... Հուսկ յետոյ զյանհաղունդ վարժեցեալս յիմաստից նոցին զպաշտասար զպիր՝
կոստանդնուպոլսցի, եւ զհայրն իմ կհասարացի զլրիկոր Հրեան, եւ զմայրն իմ զՅարալման-
տայն՝ ընդ այլ ննջեցեալսն մեր յիշեալիք ի քրիստոս յիսուս՝ քաւութեան մեղաց հա-
ղպիլ ամէն:
Էջ 600

ԹԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ Բ

Յիշատակարան Տպեցման:

Եւ արդ՝ վերտին տպեցաւ զերջս Քերականութեան ի թվին ամի. ի Հայրապետ-
թեան Գերաշուշակ Աթոռոյն եւ մօրն մերոյ սուրբ էջմիածնի՝ Յաջորդի երկցս երանելոյ
սուրբ հօրն մերոյ Գրիգորի լուսաւորին՝ Տեառն Սիմէօնի Սրբազան Կաթողիկոսի ամենայն
Հայոց:

Եւ ի Պատարարութեան սրբոյն Նրուսաղէմի սուրբ Տօրինական տեղեացն Քրիս-
տոսի, եւ Կոստանդնուպոլսի մենի քաղաքի՝ Տեառն Պօղոսի եւ Տեառն Գրիգորի Սրբազան
եւ Աստուածաբան Վարդապետացն երջանեաց:

Ի Կոստանդնուպոլսի Քաղաքի:

Ըստ խնդրոյ ուսումնասէր մանկանց եկեղեցւոյ: Արդեամբ եւ զոյիք նուստ զաս-
պարիս Մօրատեան, եւ Հայրապետի Եղբօրն իմոյ Պաշտասար ամիրային. իբրու տրիտուր
լուսահողի պատուելի մեն վարժապետին՝ Հեղինակի գրքոյս եւ բաղմերախտին Հայկական
աղինս. եւ մանաւանդ իմ անարժանութեան. երկասիրութեամբ թուան՝ ղեռարողքով Հե-
ղարարոյ մերօպ զպրի. ի Տպարանի հանգուցեալ մահատեի Աստուածատուրի որդւոյ յօ-
հաննիսի բարեմիտ զպրի. եւ որդւոյ նորա տիրացու կարապետի: Աշխատեցութեամբ մը-
տկաց նոցին՝ զայստին, պօղոսին, եւ Նիկոսիոսին: Ուրեմն խնդրի ի վայելողացդ յիշել ըզ-
հողի նոցին եւ մեր ծնողաց եւ զաւակաց եւ մերձաւորաց մերոց՝ միով աստուած ողորմ-
եայիս:

Որ եւ յիշողդ յիշեալ լիջիք ի տեսնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ. որ է օրհնեալ
րնդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյն. այժմ եւ յաւէտ եւ յաւիտեանս:
Էջ 600-602

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

465 Պաշ

303

**ԳԻՐՔ ՀՐԱՇԵՐ: Թրգմ. եւ կազմող՝ Չաքարիա Վրդ. Անեպէ: Վնեւտիկ, տպ. Դեմարիոս
Թէոդոսեանց, 1772, Ժ+ՁՁ8=648 էջ:**

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Ա

ԳԻՐՔ ՀՐԱՇԵՐ ԾԱՌԻՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱՆԻՆ

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Բ

ԴԻՐԲ ՀՐԱՇԵՐՑ ԱՄԷՆՈՐ ՀՆԿԱԼ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱՄԱՔՆԵՆԻՆ:

Հաւաքեալ Թարգմտութեամբ ի հայ բարբառ ի վանական պատմութեանց իտալացի հեղինակաց, ի հայր քաղաքիս վարդապետէ ակնեցւոյ, յաշակերտէ միտթարայ մենի որդային սերտաւարաց:

Սէ ապագրեալ Հրամանաւ տեղեկանոսի արքային կոստանդնուպոլսեցւոյ, Երաւուք, եւ արքեպիսկոպոսի արքեպիսկոպոսի, եւ քաջատուածիկ շահարմանեանց երկոցունց հղարաց հարազատաց՝ բարազամեան պարոն յովսէփին, եւ պարոն զաքարին:

Ի հայրապետութեան տեառն սիմոնի հայոց կաթողիկոսին, Յամի փրէլին 1772. ապրիլի. 25: Իսկ ի հայոց Թուականին. Յմիս: Ի Վենէտիկ: Ի ապարանի դեմեաքեայ Թէոսեանց: Հրամանաւ մեծաւորաց:

ՅՈՒՆԱՍԱԿԱՐԱՆ

Յոուսի:

Կիւլէնկեան Մատենադարան

231.7 Ալ

304

ՄԵԻԹԱՐ ՎՐԴ. ՍԵՖԱՍՏԱՅԻ. ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԱՂՕԹԵՑ, ՎԵՆԵՏԻԿ, ապ. Դեմեաքեայ Թէոսեանց, 1772, 352+12+7 չհաշիւ=371 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Ա

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԱՂՕԹԵՑ

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Բ

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԱՂՕԹԵՑ:

Քնդ որում եւ շարակցի ոտանաւոր աշխրհական առ ամենօրեան կոյսն:

Շարադեցեալ ի Միտթարայ վարդապետէ սերտաւարաց: Ի ինքնոյ պարոն մէլիքի որդւոյ խաւարենց պարոն մարգարի եւաղայեցւոյ: Սէ ապագրեալ արքեպիսկոպոսի, եւ քաջատուածիկ շահարմանեանց երկոցունց հղարաց հարազատաց՝ բարազամեան պարոն յովսէփին, եւ պարոն զաքարին. առ ի լուսաւորութիւն ազոթախրոյց մանկանց եկեղեցւոյ. ի վառս մեծաւորոյն աստուծոյ:

Ի հայրապետութեան տեառն սիմոնի հայոց կաթողիկոսին, Յամի տեառն. 1772. հոկտեմբերի. 25. Իսկ ի Թուին հայոց Յմիս. Ի Վենէտիկ: Ի ապարանի դեմեաքեայ Թէոսեանց: Հրամանաւ մեծաւորաց:

ՅՈՒՆԱՍԱԿԱՐԱՆ

Շնորհիւ...

Արդ... յիշեցիք առ տէր որտի մտօք զհեղինակն աշտրիկ զբղկան զմիտթար վարդապետն սերտաւար: Նաեւ զապագրող սորին հանդերձ ամենայն արեանառաւ ազգականօք եղբին: Սէ եւս յիշեցիք առ տէր եւ զաշտրիկ, որք մասնակից եղին առ տպումն մատենին, եւ որք աշխատեցան ի սրբազրութեան ապագրեցման. եւ դուք յիշեալ լիջիք ի զբիտառէ՝ որ է օրենեալ ի համայն յաւիտեանս. ամէն:

Եջ 349-352

ԾԱՆՈԹ.

Հատորին վերջաւորութեամբ, առաջին էջահամարով (1-12) կը սկսի «Իշխանութիւն» տալոյ զօրհանութիւն լիակատար ներողութեամբ՝ հաւատացեալ քրիստոնէից հոգեվարաց բընակելոց յերկէրս հերթեկոսաց եւ անհաւատից: Տուեալ է սրբազան պապէն է տեսունէ կըզինայ շորեզատաններորդէ: Յամի տեսուն 1772. ապրիլի. 5:

Ապա, առաջ էջահամարի (7 էջ). Համառօտ հրահանգ զներողութեանց, զոր աբարեալ է գերապայծառ տեսուն ստեփաննոսի բարգեայ քարտուղարի սրբոյ ժողովոյն, որ յաղաքս տարածման հարստոյց:

Կիւլչէնկեան Մատենադարան

248 ՄԻ

305

ԳԵՏՐՈՍ ՎՐԴ. ԱՐԱԳՈՆԱՅԻ. ԳԻՐԲ ԱՌԱՔԻՆՈՒԹԵԱՆԵ: Թրդ՝ Յակոբ Գոնչի: Վենետիկ, տպ. Դեմեարիոս Թէոդոսեանց, 1772. 8 չ՛. +723+Յ չ՛. = 734 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ԳԻՐԲ ԱՌԱՔԻՆՈՒԹԵԱՆԵ

Այսինքն. Համառօտ հաւաքումն զօթանց առաքինութեանց, այս է, Զերից աստղ ուսմարանականաց, զհաւատոյ, զյուսոյ, եւ զտէրոյ: Եւ զշրից բարոյականաց, զիսկն՝ մութենէ, զզոյնութիւնէ, զարիւթենէ եւ զարդարութենէ: Եւ եւս զօթանց յաղգեալաց հոգոյն սրբոյ: Եւ զուրից աւետարանական երանութեանց:

Շարադրեալ է Պնարոէ Արեղայէ Արադնացոյ, որ է կարգէ քարոզողաց սրբոյն Դոմէնիկոսի: Թարգմանեալ է լատինականէն է հայ բարբառ, է յակոբայ տմեմէն, է զաւան հայեղանու, է Թուրք քրիստոսի. 1839:

Ի լոյս անեալ եւ տպագրեալ նախ աշխատասիրութեամբ տեսուն Միխիլայ վարդապետի տնտեսացոյ Արթայ հայր կոչեցելոյ: Եւ այժմ տպագրեալ երկերորդ անգամ ըզգուշացոյն սրբազորութեամբ: Արդեամբք եւ զոյնք բարեպաշտօն եւ քաջատունիկ յահարիմանեանց երկոցունց եղբարց հարազատաց՝ Բարազամեան պարոն յովսէփին, եւ պարոն զաքարին. առ է լուսաւորութիւն առաքինացէր մանկանց եկեղեցւոյ: Ի փառս մեծին առաքուծոյ, եւ է պատիւ մեծնորհեալ կուսին մարիամոյ:

Ի հայրապետութեան տեսուն Սիմոնի հայոց կաթուղիկոսի: Յոմի տեսուն. 1772. իսկ է Թուրք հայոց: Ամիա: Դեկտեմբերի. 20: Ի Վէնէտիկ: Ի տպարանի Դեմեարեայ Թէոդոսեանց: Հրամանաւ մեծաւորաց.

ԹԵԱՏԱԿԱՐԱՆ

Զուեի:

ԾԱՆՈԹ.

Գրքի վերջաւորութեամբ կը գտնուի քերթուած մը՝ «Ոտանաւոր տա զօվութիւն մատենի», որոն սկզբնաւորներ կը յօդեն զի Միխիլայ Արթայէ Վարդապետի Սերաստացոյ Ասացեալ է Այս Բանն:

Կիւլչէնկեան Մատենադարան

230-2 Ար

306

ԳԵՏՐՈՍ ՎՐԴ. ՂԱՓԱՆՅԻ. ԳՐԳԱՅԻ ԿՈՉԵՑԵԱԼ ԶԳՎԱՐԱՆԻ Ե՝ ՊՈԼՈ, տպ. Առաքանաւորութիւն, տպագրող՝ Յովսէփեան Դպրի, 1772, 172 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ԳՐԲՈՅ ԿՈՉԵՏԱՆԻ ԵՐԳԱՐԱՆ:

Տղադրեցեալ ի Հայրապետութեան Տեանն Սիմէոնի Սրբադան Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց: Եւ յերկուց Պարտադրաց՝ Սրբոյ Երանազէժի եւ Գոստանդնուպոլսոյ մեծի բազմեթի՝ Տեանն Պոպոսի, եւ Տեանն Գրիգորի Յիշմեկադարդ եւ Աստուածաբան Վարդապետաց, ի Կոստանդնուպոլիս Բազմեթի:

Առաջեալք ի յեանորդ միաբանէ՝ մօրն լուսոյ սրբոյ իմմիանէ՝ ի Պետրոսէ Վարդապետէ Հափանցոյ: Ի Թուակներն՝ ամիա: Սեպտեմբեր 14: ի Տպարանի Աստուածատուրի:

ԹԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ Ա

Յիշատակարան Տպեցմամ:

Ողորմութեամբ Տեանն, եւ միջնորդական մաղթանօք արագահաս վկային սրբոյն Միկայայ՝ յանկ ելեալ աւարտեցաւ նորաշար երգարանն ի տպարանի աստուածատուրի: Ի Թուակներն մերում, ամիա: Ի գեկտեմբերի իմ:

Արդ որք ստացեալ վայելէջ դոսին, յիշեցի՛ք ի մաքուր Աղօթն մեր զնորաբարդով ամերայազն, հանդերձ քննողօքն եւ համախ նշնեցելովքն: Զոր եւ հոտուցանողն բարեաց, վարձարեացն՝ զամենեւեան բոտ աշխատանացն իւրեանց ի միւսանգամ զալստեան իւրում ի յարբայութեան: Ամէն:

Եւ 171

ԹԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ Բ

Ազարարութիւն ինչ Հակիրճ:

...Ուստի հայցեմ, Յերկ Քննոր Թեղութեան, եւ յիշել ի մաքուր մաղթանս մեր զիս զապաշտօք որին՝ զյօհաննէս զպիւրս զխաղաղութն ի զպրութեան, հանդերձ քննաւորականն որդւով իմով կարապետիւ: Եւ զբռնական մշակաւս սողմոնիւ: Եւ լինել ողջ ի Հորհ Տեանն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. ամէն:

Կիւլչնկեան Մատենադարան

245 Ղա

307

ՄՈՎՍԷՍ ԲԱՂՐԱՄԵԱՆ. ՆՈՐ ՏԵՏՐԱԿ ՈՐ ԿՈՉԻ ԹՈՐԴՈՐԱԿ: Մատրաս, տպ. Յակոբ Շամիրեանց, 1772 (աւարտ. 1773), 240 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՆՈՐ ՏԵՏՐԱԿ ՈՐ ԿՈՉԻ ԹՈՐԴՈՐԱԿ

Շարադրեցեալ սակս սթափելոյ երիտասարդացն, եւ մանկանցն ի վեհերոտեալ եւ ի հեղապեալ Թորութենէ քնոյ ծուլութեան: Եւ խանդաղատական տարփանօք Տպադրեցեալ Ղանիւք եւ ծախիւք Յակոբայ Շամիրեան կոչեցելոյ. աշխատութեամբ Մովսիսի Բաղրամեան հրահանգին իւրոյ: Ի յօգուտ Թարմահասակ՝ եւ նորափթիթ մանկանցն Հայոց:

Ի Հայրապետութեան Տեանն Սիմէոնի ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի: Յամի մարդեղութեան բանին. 1772: Եւ ի Թուին Հայոց. 1221:

Ի Ջնդիկս ի քաղաքն Մազաթու. ի տպարանի նոյնոյ Յակոբայ Շամիրեան կոչեցելոյ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

;

Բամ առ համայն բարեպաշտօն ըմբերթօղսն Հայոց:
Երկայնամիտ լերուք մերովն խահմուտեամբս:

Վասնզի յազնուութեան ձերումդ սպասու հարկեցեալ զհայրենեաց տնէլի փարզոք՝ յանտըզ եւ զան զամենեան կրօնբազոյն եւ ապիկար պատանիս եւ արբանեալն Հայոց մեծաց, յայտ եւ զայս կառուցանել։ զի զարագբոց եւ զօրագրոց տեսարանիս զդուստրեն։ զոր ոչ զինեմ յիշատակել ի նախերգանան ճաշ վարկեաց։ Ձի մի հաւասար նոցա ընդ բանի-րուն շարագրոցաց կարգոն զրեցեալ աշու համարիցի։ այլ ըստ իւրումն նուաստութեան՝ պահելով զնոցին պատին՝ զոր ունի յար ի մաի։ որ եւ զիս հարկեաց հուսկ յետոյ յաւարս տեսարանիս յիշել։ եւ երեւի ի մէջ շարագրոցաց նախահարց իրրեւ զնոցայն յոռից Թթափեալ փոշիս՝ եւ անկեալ առ աթուր ամենեցունցն։ այսինքն է Յակոբ Նոր Զուգայեցի՝ որդի Ծահամբիի՝ որդւոյ Սուլթանումի՝ որդւոյ Դաւութիանի՝ որդւոյ Ծահամբիի՝ որդւոյ Մուս-րաւանի Ծահամբիանց կոչեցելոյ, ի զաղաքէն Նախիջևանու յաշխարհէն Վասպուրականի Հայոց մեծաց։ Ձոր մեծն Ծահարատ վարեաց յաշխարհն Պարսից։ եւ ինակեցոյց ի մեծ զծո-ղագաղաքն՝ Նոր Զուգայ կոչեցեալ, ի զաւստին Ասպահանայ։ տես զայսմանէ ի, 188. եւ ի, 197. Թղթահամարն, իսկ զկնի ժամանակաց, իրրեւ յոճախեցան սաստկացան խիտ՝ խիտ յոյժ ազմուկ շփոթին եւ խոռվութիւն յաշխարհին Պարսից ամենուստ։ ըստ որում եւ ի, 190 Թղթահամարն յայտ է դոյզն ինչ։ որովք երկիրն սկսաւ օր զան զօր ամայնալ, եւ հարուածահար թնակիչէ լինի ի ձեռն ամենի եւ, անաղարտ ըմպուտացն։ Ուստի յո-ղուեց խոյս տուեալ՝ հազիւ Թէ մազապուրծ լեալ անկանէին ի տար աշխարհ Թափառելով որդէս եւ մեք մի իսկ եմք ի նոցունց, անկեալ յաշխարհն Հնդկաց։ եւ ուր մինչեւ ցայսօր եմք իսկ։ Աստանօր խորհեցեալ իմ, զօգուտ ինչ ըստ իմումս հիշութեան ասնել անակաց-եալ ազգին մերում։ ոչ այլ ինչ զայս բարեզոյն մարթացի հայթայթել ըստ իմս վար-կին։ զոր ըղձակբոսեալ իմ մեծաւ ջանի եւ անհանգիստ աշխատութեամբ, ինձ զթիկունս զկատարիւն համայն ինքերուածաց եւ յաշտարուշիս սղբիրն ամենայն յարութեանց կոչեցի զհոգին Սուրբ Աստուած։ որ եկն եհաս՝ առաջանելով զպատգաւ եւ զերթթացեալ խոնաւա-զուրկ անդատան պապականալ բաղձանացն իմոց։ եւ զիս որով կաղուղեալ զօրացոյց, մին-չեւ ընդ լրումն այգանիւք զայս զօրեցի հասուցանել իմովք արգանմբն եւ նախիւն, հան-զերձ աշխատակցուս իմով՝ այսինքն է Մովսէս Բաղդամեանն, զոր եւ կանխադոյն ի նա-խերգանան յիշեցի։

...նզեւ ի Զինափութեամ, որ է Մազբաս. Յամի Տեսուն, 1773. եւ ի Թուին Հա-յոց, 1222.

Կիւլպէնկեան Մասնադարան

214 Բա

308

ԷԻՄԵՆՆ ԿԱՔՈՂԻԿՈՍ ԵՐԵՄԻԱՆՑԻ. ԳԻՐԲ ԱՂԹԻՑ ՈՐ ԿՈՁԻ ԶՐՕՍԱՐԱՆ ՀՈԳԵՒՈՐ: Ս. ԷՂԺԻՄԻՆ, ապ. Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի, 1772, 184 էջ:

ԱՆՈՒՆԱԹԵՐԹ

ԳԻՐԲ ԱՂԹԻՑ ՈՐ ԿԱՅԻ ԶՐՈՍԱՐԱՆ ՀՈԳԵՒՈՐ:

Արարեալ ի Սիմեոնի վշտակիր Գաթողիկոսէ Ամենայն Հայոց ի զիմաց Լուսաւոր-չակրանից անմանց. ի փոստ աստուծոյ:

Եւ ոպեցեալ ի սուրբ ԷՂԺԻՄԻՆ հրամանաւ Նոյնոյ Սրբազան Հայրապետին ի նորոգ տպարանն սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչի մերոյ:

Ի Թուով փրկչին, Աչեք:

Եւ ի մերումս Բուրժ, Յմիս:

ԹԻՇԱՏԱՅԱՐԱՆ

Յիշատակարան տեսարակիս Աղօթից:

Փառք...

...հաստատեցաւ տպագրատունս այս նոր ի նորոյ ի սուրբ եւ յաստուածակերտ Ա-թոս ԷՂԺԻՄԻՆ. ի ձեռն Սրբազանի Հայրապետիս մերոյ՝ Տեսնեմ Սիմեոնի յոյժիմաստ Կա-թողիկոսիս ամենայն Հայոց: Թորում եւ ի լոյս ամառ տպագրութեամբ փոքրիկ Գիրքս այս

Աղօթից. Թորապետ Հարաբանեցեալ է աշնոյ Հայրապետէն, ի հոգեւոր միխթորութիւն ազգիս Հայոց, եւ ի պարսնաւ արդոյ Եկեղեցւոյս Հայաստանեայց, Գաղտի ի Հայրապետութեան զինոյ յիշեցնոյ Սրբազանի Վեհիւ մերոյ, եւ ի Պատրիարքութեան Սրբոյ Արտաւազմի եւ կուսանդնապոյսի՝ Տեսուն Պառնա եւ Տեսուն Գրիգորի Կանաւորանակ եւ խնամ մտնոյ Վարդապետացն, եւ ի ԱՅԺՀ Հայոց թուով, սկսած մեծ պատերազմ մտնելու ի մէջ նրկոյ մեծամեծ թաղաւորացն. Թաւեանց միշտ ի թիւ մեր նմիւս յարաւ եմք աշմ, եւ ցապան եւս՝ միայն տատնոյն է գիտելի Ռոսի՝ վրդովեցաւ րոյսը աշխարհ բոս մեծի մտնին. տարածեցաւ մըրիկն ընդ ամենայն աեղիս. եւ աշխիս խոռովութեան պաւարեաց զաւ մեծեւորմըր Վտնորոյ՝ բազմացան դոգը եւ նշուակը. ապտամըր եւ կողոպտիչ՝ ի չնեւ եւ ի ցանչեւ. Հասան ճանապարհը յերթիւնեկաց. խոփանեցան սո եւ տուրբ վանառակաւ հացս եւ Հասարակութիւն տարադրեցոյն՝ եւ մանաւանդ ազգս Հայոց՝ կային ի մէջ մեծի վտանգի եւ տառապանաց. Զոր տեսանելով Հայրապետիս մերոյ, մարմնաւոր եւ ցաւըր միւս, իւրոյ զի աշխով կերպիս յոգնութիւն ժամանեցն էր աեղիս. վանեցոյ՝ դրան աղօթից զրու իրկո ի լոյս համ՝ եւ ընծայեցաւ ազգիս իւրոյ ի յոգնութիւն եւ ի փրկութիւն՝ մասնեցնով եւ զրու Սրբոյ Յակոբու Առաքելոյն որ առէ. Աղօթքն Հայաստանը՝ փրկէ զաշխարհալն եւ յարուցանէ զնա տէր՝ եւ թողու նմա զմեզս:

Ռըման՝ որք ընդունիլդ զնորարարս Եպիսկոպոս եւ զնախախտ զտուրբ զայն, նորապետն ներեցէր առաւօրեան սորին՝ որքան առ տղեկուած. նկատելով ի նախաժաման աւետարներ զոյն զհանգրեմեացն կառարկեցոյ. քանզի՝ սո պարագայ յեւն իւրովը՝ բամենայն իւր է եւ անփորձ. նոյնպէս եւ քործաժարքն սորին անիկիթք եւ երբէք չանեւալ ամենեւին:

Եւ ապա յիշեալից յաղօթս մեր՝ զվերոյ յիշեալ բաղմիսս եւ օգտալան Հայրապետս մեր՝ Հանգրեւ Հոգեւոր եւ մարմնաւոր մեղօք՝ եւ ամենայն ընտանեօքն իւրովը. եւ խնդրեցէր յատուծոյ՝ զի ապէց մեծ զինեան երկարս եւ խաղաղակամս՝ Ի յեւեւ պայմանապարս զուրկին Սրբոյ Աթոռոյս եւ ի միխթորութիւն ազգիս Հայոց, Գաղտի՝ որքան նստեալ է սո թալաւ Հայրապետակն, թէպէտ ունի միշտ եւ նրէ զյոգնութեալ վիտս եւ գնդոս ըստ բերս մանց աշխիւնեալ ժամանակիս, սակայն՝ ոչ երբէք զաղարկ յայտարեանց թալաւապարք եւ ազգաւած՝ զործառութեանց: Յնա սրոյ՝ յիշեալից զգործակալ եւ Կանապաւս Վեհիւ մերոյ զՍիրիս չանապաւստ արհի եպիսկոպոսն չսոթեցի. որ առանց Հեղինակի եւ ուսուցանողի ստատաւածաւոր շնորհիս իւրովը զամենայն աշուրեմեակն զիրս մեր՝ իմէ զրուորատառն եւ թէ փոսրապետս՝ Հանգրեւ զխաղաղովը եւ ամենայն պարագայիս իւրեանց ուր ի նաւ լոյս փորագրեաց ի պողովաւս՝ էնար ի պղնձեայս, եւ ի լոյս համ ի կապարեայս զգիրս զայս զեղեկատեւ՝ զոր տեսնէք: որ եւ եւս աշխատի միւս ի յայտատեակ զիրս եւ յայն չարեակոյ կիրարկելու ի զործս յայս: նաեւ՝ յիշեալից զհոգնեմն որդեակն Վեհիւ մերոյ զնստակ շնորհաւատ փաղապետ զեղաբարեւելի. որ աշխատի անմահիս ի շարագրելն՝ ի սրբագրելն եւ ի փորձաւան լինելն՝ տառից՝ բառից՝ բանից եւ աշխոյ որպիսութեանցն զործայս. եւ զընթէ՝ սո կոնսնաւորէ յամենայն զգործս զայս: Յիշեցէր եւ զտրեպոյս Յաւրութիւնն կնիւմանցի. որ քանակիկ զպատեկեալ՝ զմապայիս զկանեան՝ զնորպիսիւս. եւ Հարթէ եւ կոնսնաւորէ զկապարեայս եւ տպէ զպակիսն:

Այլեւ՝ յիշեցէր միանգամայն՝ զհարազատ որդիսն եւ զշնորհատուն աշակերտն Վեհիւ մերոյ. զՅովսէփ վարդապետն եւ զնիւրեմ ասրիկաւան զշարողն զրոյս: նաեւ զՍիրիս վարդապետն. զՅովսէփն աեղիս. զնիւրեմ ասրիկաւան. զյաւաղիսթաց վարդապետն. եւ զայն պայմանեան. որք ամենեւեակն բաց ի յատուծի պաշտամանի իւրեանց, Կանապետներէ եղնն սրբաւոր ըզգիւ եւ առ զործայս: Թաւ մանաւանդ ի յիշեցէր յաղօթս վեր պարտաւան յիւնչման. զնորպիսիս եւ ի Հնիդ ընակեալ մարեկենց լուսաւորի Պարոյ Միքայէլի որդի մեծաւատաս եւ բարեւոր Պարոյ Գրիգոր ի խնամադուենու զի Քրիստոս Կանապետաց մեղօքն նոյն՝ զՄիքայէլն եւ զՄամաթիսն. եւ զհեռաւատ որդեակն իւր ի Տէր Կանապետաց Միւրայէլն. եւ զայն ամենայն Հին եւ նոր ննջեցեալսն նորա: Գաղտն ի լոյն բարեպաւստի աշխարհիկ զհաստատելն ապաղքատան ի Սուրբ Աթոռոյս, յանմն էալ ցածարութեամբ՝ աալ զամենայն ծախն սորին ձրիապէս. որպէս զի՝ Հաստատուն միայն յաթոռոյ Տպագրատունս աշխարհ ի յիշատակ յախնական իւրեան եւ իւրանոցն: Զորոյ զյիշանալն օրհնումն թեմար արասցէ Տէր՝ ի Հանոյս իւր ընկալի՝ աղօթիւք Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ եւ ամենայն Սրբոյ իւրոց:

Զորս եւ յիշողը՝ յիշեալք լինիցիք ի Քրիստոսն Աստուծոյ մերմէ: Ամէն:

Կեպեղեկեան Մատենադարան

309

ՊԵՏՏՐՈՍ ՎՐԴ. ԱՐԱԳՈՆԱՅԻ. ԳԻՐԲ ՄՈՒՈՒՄԵՆՆԵ: Վենետիկ, ապ. Դեմետրիոս Թէոդոսեանց, 1773, 8 չհ. + 522 + 3 չհ. = 531 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ**ԳԻՐԲ ՄՈՒՈՒՄԵՆՆԵ**

Այսինքն. Համառոտ Հաւաքումն վարդապետութեանց՝ զԵրաքանչիւք տեսակաց մուսթեանց. եւ մանաւանդ զեթանց գլխաւոր մեղաց, թէ զի՛նչ են, եւ ո՞րքան խորշելի: Ընդ նմին եւ վարդապետութիւնք զպահպանութենէ հնդից արտաքնոց զգայութեանց, եւ վարդապետութիւնք զտառանց պատգամաց:

Եարադրեալ ի Պետրոսէ Արեղայէ Արազնացւոյ, որ ի կարգէ քարոզողաց սրբոյն Դոմէթիկոսի: Թարգմանեալ ի լատինականէն ի հայ բարբառ, ի զաւանն Նախըռածնոս, ի Թուին զրիստոսի, 1339: Ի լոյս ածեալ և ողորկեալ Նախ աշխատութիւնք տեսան Մը-խիթարայ վարդապետի տեսառացւոյ Արքայ Հայր կոյնցելոյ: Եւ այժմ տպագրեալ երկրորդ անգամ զգուշապէս որբադրութեամբ:

Արգեամբք եւ զոյիւք բարեպաշտան եւ քաջատոճիկ լաւբիմանեանց երկոցունց և զբարց Հարապատաց՝ Բարադաման պարոն յովսէփին, եւ պարոն զաքարին, առ ի լուսաւորութիւն առաքինաւոր մանկանց և կնիւնցւոյ: Ի փառս մեծին աստուծոյ, եւ ի պատիւ սոճն-օրհնեալ կուսին մարիամու:

Ի Հայրապետութեան տեսան Սիմոնի Հայոց կաթուղիկոսի: Ծածի տեսան. 1773. Իսկ ի Թուին Հայոց: ՎԱԻ: Սեպտեմբերի. 20: Ի Վէնէտիկ. Ի տպարանի Դեմետրեայ Թէո-դոսեանց: Հրատմանաւ մեծաւորաց:

ՅԱՆՏԱԿԱՐԱՆ

Ձունի:

ՄԱՆՕԹ.

Վերլին երեք չբաւարումս էլիւրս վրայ կց գտնուի Միքիթաք Արքաւոր ճոռածաւոր ի զովեառ մատենիս քերթումը, որան տողերու սկզբնատառեր կը կազմեն. **Վ Մ Ղ.** խիթարէ Արքայէ Վարդապետէ Սերասապուս Առաքեալ է Այս Բան:

Կիւլպինկեան Մատենադարան

230-2 Ար

310

ՅԱՆՈՐ(?) ՇԱՀԱՄԻՐԵԱՆ. ԳԻՐԲ ԱՆՈՒԱՆԵԱՒ ԱՐՈՂԱՅԹ ՓԱՌԱՅ: Մատրաս, ապ. Յակոբ Շահամիրեանց, 1773, 339 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ**ԳԻՐԲ ԱՆՈՒԱՆԵԱՒ ԱՐՈՂԱՅԹ ՓԱՌԱՅ:**

Վասն կայանաւորելոյ ամենախ գործ անկարգութեան:

Եարադրեալ Յակոբայ Շահամիրեանց՝ Նոր Զուղայեցւոյ առ ի Օգոստ Յազգին Հայոց:

Ի Հայրապետութեան Տեսան Սրբազան Սիմէօնի ամենախ Հայոց Կաթուղիկոսի, ի Վաղարշապատ:

Ի Թաղաւորութեան Յոգոտափայլ Տեսան Զրկորդի Հէրակլիոսի ի Թիպլին:

Ծածի Տեսան փրկին մերոյ Պրիստոսի 1773

Եւ ի Թուին Թուականութեան Հայոց 1222

Ի Հնդիկս եւ ի Մայրա Քաղաքի Մազրա:

Ի Տպարանի Նոյն Յակոբայ Շահամիրեանց:

4

ՅՈՒՆԱՏԱԿԱՐԱՆ

Վերդարանութիւն Գրքիս:

Որպէս Ծարադրող գրքին զարծիք վաճառական անծանօթ ի արհեստին Ծարադրութենէ եւ բուրոյնի ազգաւ, հաւատարմութիւն թաղից եւ շարեւից տառից ի սովորութենէ հայոց ոչ կարաց լուս անել յաւելի քան զայս, զի սովաւ կարող լինիցի եւ արթնացուցանել արհեստին շարադրողաց եւ զայրի աշակերտելոց ի Թմբութենէ Եռուլութեան քնոյ, եւ ցուցանէ նոցա հնարն, որ իրեն անհնարին ընդ կարծիքս թաղմաց զի յեղինակն գրուաւ ոչ եղիա օգնականութիւն յաւելիցէ թայց հաւաքարիմ սպասաւորաց տան հօր իւրոյ, եթէ շարեւն տառից, եթէ անշտանիւ, եթէ ջոկեկն եւ եթէ ապեկն, որ սոքա էին ի յազգէ Սիւսմ որում ունին ի ծննդենէ լեզուս բարբառաւ յազգին իւրեանց, որովհետեւ ի այլ ազգէ եւ այլ լեզուէ կարէ լուս անել այսքան, ուրեմն ոչ է արժան զի մէջ մեր ոչ ոք ապիցէ թէ քանս մեղանէ իւրիւ անկարելի, ուրեմն ամենայն բան ընդ ամենեցուն է կարելի եթէ Եռուլութիւն նմա մի յազգեհարեանցի, եւ մարդն ունիցի սէր եւ ջանացողութիւն, վասնորոց արժանի համարեցի յիշատակել ջանասէր աշխատողս իմ եւ օգնական բանիս այսմիկ, այսինքն Ջէրհան Կրդոյ Սիւսեան, եւ Ջաքէս որդոյ Մարկոսեան: Երկոցեանն ծնեալ ի աշխարհն Սիւսմ, եւ ի տարբերութենէ ժամանակի պատճառանց հասեալ առ մեզ ի հասակի ժանկութեան իւրեանց ի մէջ մեր զարգացեալ, սեւեալ եւ սիրով յանձն առեալ մկրտութիւն Սուրբ ի յանուն Ամենաօրոր Երբորդութեան Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, ըստ օրինօք ամուսնացեալ ընդ ազգիսն օտան հօր իմոյ եղեալ հայր սրբոց եւ գտեհաց եւ հաւաքարիմ տեառն իւրեանց, վասնորոյ աղայիմ առ բոլոր ազգն հայոց, զի եթէ գտանիցին սոքայ, կամ ի սերնդէ սոցայ ի աշխարհն հայոց, կամ որ ոք տար անխարհ մէջ ազգին հայոց, սիրով սոցայ ունիցիք ըստ արժանեաց աշխատանաց սոցայ իրքեւ երախտագէտ, քանզի ի զբացեաց սոցա արժանեւ եւս գտանի ի հայեատան աշխարհ որում ցեղաբանութիւն կոչեն մամիկոնացիք:

Եւ ի սմանէ ապեցաւ Ժախիւք մերօք մին հարիւր եւ տասն յատ, տասն ի սմանէ մրնալոյ վարձ Ժախիւք մերօք, մնացեալ մին հարիւր յատն եթէ իշխանք, եթէ հասարակ անմեկնք ոչ ոք որ զսցի ուրախ վայելումն լինի վասն իւր, այլ գինն նորայ իւրաքանչիւ մի գրքի տառն Ոսկի որում համապատասխանի ժողովուրդն ուսմիկ հատուցանի անսկզպ եւ աղքատաց, վասն սիրոյ վրդութեան ազգին հայոց ի ընդդրութենէ բարեառասաց, այս հատուցումն ոչ հարկադրեմ եթէ ոչ աշխանօք ինքեմ:...

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

241 Ծա

311

ՏՕՆԱՅՈՅՑ: Հատ. Ա.Բ: Ս. Էջմիածին, տպ. Ս. Գրեկոր Լուսուորչի, 1774 (աւարտ. 1775), 564 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՏՕՆԱՅՈՅՑ:

Նախապէս կարգեալ եւ սահմանեալ սրբոյն Սահակայ Գարթեի շարադրարին շատ, ըստ աւանդութեան հայաստանեայց սրբոյ Նիկողոսոյ:

Արդէն վերստին նորոգմամբ ի յերկուս հատորս բաժանեցեալ. Աշխատաբարութեամբ Տեառն Սիմէօն Եղեանի եւ Սրբազան Կաթողիկոսին ամենայն հայոց:

Յւ նորին հրամանան ապաւորեցեալ Սուրբ եւ յԱտուցանակար Աթոս Էջմիածին. ի նորահաստատ Տպարանի Սրբոյն Գրեկորի Լուսուորչին մերս:

Յամի Փրկչին մերոյ՝ Աշիդ. եւ ի Թուիթ հայոց՝ Նմիզ:

ԾԻՇԱՏԱԿԱՆ

Յիշատակարան:

Փառքդդ

«...Որոշ աստամեր շնորհքն է ողորմութեամբ, եւ օգնականութեամբ բազմաբախտի եւ հոգեհեղինակի մերոյն սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին, ի լրումն եկեալ կատարեցաւ տպեցումն նորափայլ գրքոյն» որ կոչի Տօնացոյց:

Աշխատանքութեամբ եւ հոգաբարձութեամբ սրբազնակաւար Հայրապետի մերոյ՝ Տեառն Որմէօսի յոգնաշխատ եւ զերմաստ Կաթողիկոսի տննախն Հայոց:

Ի վերառեալութեան սրբոց Տնօրինականց տեղեակն՝ Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ Տեառն Պօղոսի ջախջախ վարդապետին վանեցւոյ:

Եւ ի Դիտողութեան արքայազներն ժայռադարէի Կոստանդնուպոլսոյ՝ միանգամայն եւ Ժայռադոյն Նուբարիին սրբոյն Էփմածնի, եւ Փոխանորդին վերոյ յիշեալ սրբազն Հայրապետի մերոյ՝ Տեառն Զաքարիայ Համեստափայլ Վարդապետին:

Ի Թուռլ Փրկչին մերոյ, ոչնչ. եւ ի Թուռլ մերում, Ոմիդ. յամենան Ապրիլի եւ Քնն, ի սուրբ Էփմածնի:

Ուրեմն՝ որք վայելէ՞ք զսա, Նախապէս տուք փառս Աստուծոյ յաշոգողին եւ անօրինողին տննախնին: Եւ սպա յիշեալէք ջերմեանդ ըզմէ զվերոյ յիշեալ բարեմիտ եւ յոր նախան Հայրապետս մեր՝ Հանդերձ Հոգեւոր եւ մարմնաւոր ծնողքն եւ Համայնիւք իւրայնոմբն՝ կենդանեօք եւ ծննդեցւոմբ: Որ զուով պաշարեցեալ՝ եւ որպէս թէ կաշկանդեցեալ ի յոմեմեռս կուսէ ի յամենաւանակ ժրիկս եւ ի բազմակերպ աշկոնութիւնս ըստ յարաշունչ բերմանց ժամանակին, ոչ Թուլանայ երբէք յայսպիսեաց Աթոռալուս Հաւաքողութեան գործառութեանց, Թէպէտ՝ յոգնաւաճան աշխատութեամբ եւ յափազանց զբաւալանաւորութեամբ. (որպէս ինքն ի կարծոյ ծանուցեալ է ի վերջին կտակովն իւրում:) Տեառ որք՝ յիշեալէք զհոգեմէն սրբազն սրբազանիս մերոյ՝ զԻսահակ եպիսկոպոսն Գեղամացի. որ յամենայն կարգաւորիչ եւ անօրինիչ է գործոյս եւ գործավարացն սորին անձամբ յաշխատեցամբ: Ընդ ամին եւ տիրացու Յարութիւն Էփմածնեցի, որ է փորագրող եւ քանդակող բոլորքն զրոյ, պատկերաց, խորանաց, կոտեմանց եւ այլոց ծաղկանիւթ. նաեւ տպող գրքոյս:

Ընդ սորին եւ զայլ Ռարդաս Ծնողքն եւ սպասուօքն եւ զձեռնադրան ուղակեալս ել զցրուօղան զրոցս:

Արժանի է յիշման եւ Դոգմեցի Մկրտիչ արքեպիսկոպոսն, որ իբրեւ Նախկին Հեղինակ եղեւ զորոցս յայտնի՝ որքան առ փորագրութիւն ի պողովատեանս:

Նաեւ՝ յիշեալէք զհոգեմէն եւ զհարազատ զուանի մեծի Հայրապետի մերոյ՝ զՄկրտիչ արքեպիսկոպոսն. իս յամենայն որպէն զմայր՝ Հոգածոն եւ ինամատար լինի գործաւ վարացն անրին, Հոգաւով զվարին եւ զպիտոյսն յամենայն:

Ընդ ամին եւ յիշեալէք զհարազատ միաբան եւ զանձամբիք զբարկեր սրբոյ եւ մեծի Աթոռոյս զԼուսինիանոս վարդապետն Աւարակցի: Իբրեւ ի Լուսաբան պատանին իւրմէ, քանիցս վերադարձեալով պարզապիսեաց զգիրքս զայս մեծաւ աշխատութեամբ, ի չաղապրեցմանէ Հեղինակին:

Ընդ սորին եւ զայլ Հարազատ Ծառայ եւ սպասուօքն եւ զձեռնադրան աշխատեալ մեծի Հայրապետիս յիշեալէք ի Զքիստոս որք ըստ կարեաց իւրեանց աշխատեցան ի գործս այս:

Կազմեց՝ Ա. Գ.

(Շաբաթ 18)

